

Bespreknotitie Hoge Vucht brengt het Samen 2020-2030

Opgesteld op 20 februari 2019

Een sociaal sterk, duurzaam en veilige Hoge Vucht

De Hoge Vucht is een verzamelnaam voor de Bredase woonwijken Biesdonk, Wisselaar, Geeren-Noord en Geeren-Zuid en ligt in Breda-Noord. Hoge Vucht heeft ruim 22.000 inwoners van verschillende sociaal-economische klassen en achtergronden. Veel bewoners zijn trots op hun wijk en steken ook iedere dag weer de handen uit de mouwen om er iets moois van te maken. De wijken kennen veel voorzieningen zoals wijkcentra, buurthuizen, basisscholen, sportverenigingen, zorginstellingen, een kinderboerderij en een florerend winkelcentrum met verschillende faciliteiten. Een aantal van de voorzieningen draait volledig op vrijwilligers en dat is dan ook meteen een van de grootste krachten van Hoge Vucht.

Naast de verschillende krachten in de wijken, kent Hoge Vucht ook een aantal stevige opgaven en uitdagingen. Zo heeft de wijk in vergelijking met de rest van de gemeente Breda relatief veel sociale woningbouw, hogere werkloosheidscijfers, meer schooluitval onder jongeren en komt taalachterstand bij kinderen vaker voor.¹

Het afgelopen decennium is er door de bewoners, de gemeente en woningbouwcorporaties enorm geïnvesteerd (zowel financieel als sociaal) in de wijk, met als doel Hoge Vucht naar een hoger plan te tillen. De investeringen hebben veel opgeleverd. Mede door de woningbouwagenda van sloop, verbouw en nieuwbouw is er op bepaalde plekken in Hoge Vucht meer leven in de brouwerij gekomen. Meer groen, nieuwe huizen en nieuwe infrastructuur zorgden voor een positief effect op de leefbaarheid in de wijk. En daarnaast werd door de gemeente samen met onderwijshuisvestingskoepel Breedsaam drie basisschoolgebouwen gebouwd en/of verbouwd. Ook dat is een belangrijke aanjager geweest om Hoge Vucht te verbeteren.

Naast de fysieke aanpassingen is er ook geïnvesteerd in de mensen zelf. Op het gebied van onderwijs kwam bijvoorbeeld de weekendschool. Een educatief project gericht op talentontwikkeling bij jonge kinderen. Ouders worden hier nauw bij betrokken. In buurthuis ONS coöperatie ontstond met financiering van woningbouwcorporatie Singelveste/Allee Wonen (Alwel) een centrum van ondernemerschap voor met name anderstalige ondernemende vrouwen uit de wijk. En tevens zorgden de buurtpreventieteams, buurtvaders en de stadsmarinier samen met de wijkagent voor een groter gevoel van veiligheid in Hoge Vucht.

¹ <https://breda.incijfers.nl/dashboard/Buurt--en-wijkdata>

Recente ontwikkelingen

Zoals we op de vorige pagina beschrijven, heeft Hoge Vucht met een aantal structurele uitdagingen te maken, zoals relatief veel sociale woningbouw, hogere werkloosheidscijfers, meer schooluitval onder jongeren en taalachterstanden bij kinderen. Daarnaast hebben zich de afgelopen periode een aantal zaken voorgedaan die onze zorg en aandacht vragen.

Met deze notitie willen we een aanzet geven en discussie voeren om zowel de meer structurele opgaven aan te pakken als wel de incidentele opgaven.

- Situatie bij voetbalvereniging SC Hoge Vucht (Wisselaar)

Een jarenlange reeks van geweldsincidenten heeft ervoor gezorgd dat de vereniging regelmatig zeer negatief in het lokale en landelijke nieuws kwam. De KNVB heeft SC Hoge Vucht inmiddels uitgesloten voor voetbal in competitieverband.

- De situatie bij voetbalvereniging SV Advendo (Biesdonk)

Is ook uiterst kwetsbaar en verdient daarom onze volle aandacht. Ook hier heeft de KNVB na een recente vechtpartij hard in moeten grijpen. De ledenaantallen lopen hier al jaren terug en zijn reeds geruime tijd niet meer in overeenstemming met de grootte van de sportaccommodatie. Onze fracties hebben hier recent schriftelijke vragen over gesteld.

- Situatie verhuisplannen Turks-Bredase Islamitische stichting

Een aantal bewoners voelt zich naar aanleiding van de verhuisplannen van de Turks-Bredase Islamitische stichting uit de Brouwerijstraat (Centrum) naar de Vlaanderenstraat (Wisselaar) op het verkeerde been gezet en niet gehoord. De communicatie rondom de omgevingsprocedure is volgens hen niet goed gegaan, en het college van B&W heeft hiervoor excuses aangeboden.

Aan de andere kant voelt de Turks-Bredase stichting zich weggezet en niet welkom, ondanks hun jarenlange inzet voor de gemeente Breda. Inmiddels is in overleg met de stichting de bouwaanvraag ingetrokken en wordt een nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd.

De twee ontwikkelingen die we hieronder beschrijven zijn van een meer breder karakter.

- Recent artikel in BN de Stem over het wijkdeel Geeren-Zuid²

Het artikel gaat over de 'wederopstanding' van Geeren-Zuid naar aanleiding van de eerdergenoemde maatregelen in het afgelopen decennium. De wijk heeft grote stappen gemaakt en heeft er o.a. een park bij gekregen. Anderzijds worden er in dit artikel ook cijfers genoemd die vragen om nog meer stappen vooruit. Zo zit bijna 15% van de bewoners ouder dan 27 jaar zonder werk, is het aantal jongeren met een bijstandsuitkering hoger dan in de rest van de gemeente en is het aandeel sociale huurwoningen nog altijd fors ten opzichte van koopwoningen en middeldure huurwoningen.

² <https://www.bndestem.nl/breda/geeren-zuid-wederopstanding-van-een-bredase-probleemwijk~a352b461/>

- Leerlingenaantallen scholen en leden en vrijwilligerskader sportverenigingen.

We krijgen steeds meer signalen en zien het zelf ook gebeuren dat ouders uit Hoge Vucht hun kinderen naar een school of sportvereniging in een andere wijk sturen. Dit terwijl verschillende scholen in de wijk, waaronder De Fontein, goed presteren. Steeds meer kinderen uit Hoge Vucht zitten in Teteringen op school en/of bij de sportvereniging.

Een natuurlijke beweging van kinderen uit o.a. de Waterdonken naar basisscholen en sportverenigingen in Hoge Vucht kan het fundament onder die basisscholen en verenigingen juist versterken.

Oplossingsrichtingen en discussiepunten

Hoge Vucht is een stadsdeel waar de meeste bewoners prettig wonen. Tegelijkertijd moeten we scherp zijn dat dit stadsdeel in de pas blijft lopen met de rest van de gemeente. Niet voor niets staat in de begroting 2019 van de gemeente Breda, dat Breda te maken heeft met sociale segregatie, met name langs de lijn van Noordoost-Breda naar Zuidwest-Breda. Segregatie kan spanningen en een gevoel van onbehagen aanwakkeren. Spanningen die niet altijd zichtbaar zijn, maar wel naar boven kunnen drijven wanneer we niet met zijn allen de schouders eronder zetten.

Recentelijk deed het Bredase college n.a.v. de discussie rondom de nieuwbouw van de Turks-Bredase Islamitische stichting de toezegging om met mensen en partijen in gesprek te gaan om te kijken wat er beter kan en moet in de Wisselaar. Los van deze toezegging staat in het Bredase bestuursakkoord van VVD, D66 en PvdA, met partnerschap van 50plus en Breda'97, het volgende vermeld:

- *“Onze wijken en dorpen zijn onze kracht met eigen sociale cohesie, dynamiek en uitdagingen.”*
- *“We houden natuurlijk onze oren en ogen open voor kwetsbare wijken. Dit vraagt meer onze aandacht.”*
- *“Iedere buurt vraagt een eigen aanpak. We maken daarom geen blauwdruk.”*
- *“We constateren dat sociale cohesie in wijken en dorpen voor een groot deel de leefbaarheid en veiligheid bepaalt.”*
- *“Preventie en vroegsignalering zijn in ieder geval belangrijke pijlers als het gaat om de wijkaanpak.”*

Dit zijn allemaal statements die wij - maar waarschijnlijk ook vele anderen - kunnen onderschrijven. Middels deze bespreeknotitie willen we het initiatief nemen tot een bredere discussie. Graag doen wij u daarbij de volgende suggesties:

1. Preventie en vroegtijdige signalering bij onze jeugd zijn belangrijke pijlers onder de wijkaanpak. Daarbij is de jeugd in Hoge Vucht het cement voor een sterke toekomst. Veel jongeren zijn al op vroege leeftijd op zoek naar identiteit en binding. De binding met hun wijk en hun stad moet daarom al bij de jeugd beginnen. Wat ons betreft doen we dat vooral in samenwerking met de scholen. Daarnaast moeten de buurthuizen en wijkcentra in Hoge Vucht toegankelijker worden voor de jeugd. Een potje biljarten in buurthuis Geeren-Noord moet net zo normaal zijn als een Playstation toernooi voor jongeren. We zien de meerwaarde van projecten zoals Grote Broer en Groet Zus. We willen dat de jongeren zelf gaan meedenken en meebeslissen over hun wijk.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. De gemeente zelf houdt o.a. via de scholen een brede enquête onder de jeugd om te horen wat hun wensen en ideeën zijn.
- b. Jongeren beslissen mee over de toekomst van de wijk.
- c. In samenwerking met het werkgevers servicepunt Breda een offensief starten voor meer stageplekken voor (MBO) studenten.

2. In wijken met relatief veel sociale huurwoningen, kunnen gezinnen met een middeninkomen bijdragen aan de sociale- en economische slagkracht van de wijk. Bij het beleid rondom de **woningbouwagenda** kiezen we er daarom expliciet voor om in dit stadsdeel vooral middeldure huurwoningen en (sociale) koopwoningen te realiseren. In Hoge Vucht zijn er namelijk al relatief veel sociale huurwoningen en aangezien we gemengde en diverse wijken willen, zetten we in dit stadsdeel vooral in op woningen voor de middeninkomens. Wat ons betreft is ook 'uitruil' van woningtypes bespreekbaar. Sociale huurwoningen die vrijkomen (bijvoorbeeld nadat iemand gaat verhuizen) in Hoge Vucht mogen – mits ze een stevige upgrade krijgen – wat ons betreft de status krijgen van middelduur, of als (sociale) koopwoning worden aangeboden. Voorwaarde is wel dat elders in de gemeente de focus weer meer ligt op sociale huurwoningen. We willen gemeentebreed immers 1200 sociale huurwoningen bijbouwen de komende jaren. Samen met de wooncorporaties maken we bij het opstellen van de alliantieafspraken plannen om woonoverlast, woonfraude en ondermijning aan te pakken.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. We maken bij het opstellen van de gebiedsprofielen en alliantieafspraken gerichte afspraken voor een gedifferentieerd woningaanbod in dit stadsdeel.
- b. Met ontwikkelaars gaan we in gesprek over plannen voor meer middenhuur. Een deel van de opgave voor de **1800 huurwoningen voor de middeninkomens** moet immers ook in Hoge Vucht landen.
- c. Aanpak van wooncriminaliteit zoals illegaal onderverhuur en adresfraude.

3. Als het gaat om **veiligheid** schromen we indien nodig niet om stevig op te treden, maar verliezen we daarbij preventie nooit uit het oog. Er komt een sterke lobby in de 'driehoek' voor Pop-up politiebureaus. Wat ons betreft kan het laagdrempelig en simpel, en houdt de wijkagent spreekuur vanuit een buurthuis, zorginstelling of sportkantine. De wijkboa en de jeugdboa worden als het aan ons ligt meer **zichtbaar** en **benaderbaar**. De SP/PvdA motie over een pilot met buurtrechters proberen we zo snel mogelijk te realiseren. Ergernissen over bijvoorbeeld (zwerf)afvaldumping, asociaal en gevaarlijk gedrag in het verkeer en vandalisme krijgen topprioriteit. De stadsmarinier koppelt regelmatig terug aan het college over de vorderingen in de wijk op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Het inzetten van camera's bij hotspots om het veiligheidsgevoel te versterken en overtreders op te sporen is wat ons betreft een acceptabel middel.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. De wijkagent houdt spreekuur vanuit een wijkcentrum of buurthuis.
- b. Snelle realisatie van de aangenomen motie over het pop-up politiebureau en pilot buurtrechters.
- c. Aanpak van afvaldumping en hufterig verkeersgedrag (door bijvoorbeeld quads) krijgen prioriteit.
- d. Plaatsing van (tijdelijke) camera's bij onveilige hotspots en locaties van afvaldumping.

4. Onderwijs en talentontwikkeling zijn onmisbaar voor een florerende wijk. Een project als de weekendschool van stichting Petje Af is een mooi voorbeeld van talentontwikkeling, zinvolle tijdsbesteding en ouderbetrokkenheid. We willen dat vooral projecten in de wijk landen die dit principe hanteren. Samen met de basisscholen in Hoge Vucht gaan we concreet aan de slag met (Bredaas) Burgerschapsonderwijs. We leren kinderen de historie en cultuur van Breda. Extra aandacht voor de Bredase samenleving en haar geschiedenis zorgt voor meer lotsverbondenheid en draagt zo bij aan een betere band met de stad en mede-Bredanaars. De wijk Waterdonken heeft geen eigen basisschool. We gaan daarom stimuleren dat kinderen uit de Waterdonken ook in Hoge Vucht naar school gaan en gaan voor gemengdere scholen. Met de basisscholen maken we daar plannen over hoe we samen kunnen zorgen dat iedereen uit de wijk zoveel mogelijk ook **in de eigen wijk naar school** gaat.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. De activiteiten en methodiek van de weekendschool uitbreiden naar alle scholen in Hoge Vucht.
- b. Samen met de scholen actief en gericht inzetten op (Bredaas) Burgerschapsonderwijs.
- c. Uitrol pilot netwerkschool: naschoolse (sport)activiteiten organiseren tussen scholen uit Hoge Vucht en andere scholen uit bijvoorbeeld Ginneken, Teteringen en Ijpelaar om verbinding tot stand te brengen.
- d. Toekomstige inwoners in bijvoorbeeld de Waterdonken actief benaderen en stimuleren om hun kinderen op scholen in Hoge Vucht in te schrijven.

5. Sterke wijken hebben sterke sportverenigingen. Op het gebied van **sportvoorzieningen** heeft Hoge Vucht niets te klagen. Met o.a. een uitgebreide sportboulevard, een binnenzwembad, een Johan Cruijff-Court en een aanstaand splinternieuw Talentencentrum zijn er nu en in de toekomst volop mogelijkheden om te **sporten**. Zoals eerder beschreven heeft Hoge Vucht kwetsbare verenigingen. Excessen van geweld hebben het geduld van velen flink op de proef gesteld. Echter vinden wij dat de wijk Hoge Vucht minimaal 1 sterke voetbalvereniging verdient. Daarom roepen wij het college op om een uiterste krachtsinspanning te leveren om te zorgen dat op sportpark 't Kadijkje ook in de toekomst door de jeugd en volwassenen van Hoge Vucht in verenigingsverband gevoetbald kan worden. De Bredase Rugbyclub (BRC) dat al jaren kampt met ruimtegebrek mag niet het slachtoffer worden van deze impasse en moet zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen. Ook willen we dat de inwoners van Hoge Vucht gaan meeprofiteren van topsportevenementen, zoals bijvoorbeeld de Vuelta.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. Er moet in 2019 duidelijkheid komen voor de Bredase Rugbyclub.
- b. SV Advendo volle ondersteuning bieden middels een gezamenlijk op te stellen toekomstplan. Het Overlegorgaan Bredase Amateurvoetbalverenigingen zou hierbij betrokken kunnen worden.
- c. De effecten van het uitblijven van een sterke voetbalvereniging in Hoge Vucht voor Dia Teteringen bespreken en hier eventuele acties aan verbinden. Denk aan uitbreiding capaciteit en/of extra verenigingsondersteuners.
- d. We willen rond de Vuelta, side-events om fietsen onder kinderen in Hoge Vucht te promoten.
- e. Het toekomstige Talentencentrum moet ook beschikbaar zijn voor de wijk en een aanjager zijn voor de breedtesport in Hoge Vucht.

6. Ongewenste polarisatie en verdeeldheid zijn het gif van een samenleving. Niet voor niets hebben wij het hier onlangs bij de bespreking van het meerjarenprogramma Veiligheid uitgebreid over gehad. In Breda hebben we gelukkig, mede dankzij onze goede sociale infrastructuur, geen problemen rondom radicalisering en polarisatie. We moeten onze ogen echter niet sluiten voor groepen mensen die zich afkeren van onze maatschappij en onze democratische rechtstaat. Daarnaast moeten we scherp zijn op intolerantie en het onterecht wegzetten van mede-Bredanaars. Iedere vorm van extremisme dat verdeeldheid zaait moeten we tegengaan. Ontwikkelingen die **radicalisering** en **extremisme** kunnen aanwakkeren zoals uitsluiting, jeugdwerkloosheid, schooluitval en maatschappelijke issues brengen we in kaart. We stimuleren open dialoog en gesprekken waarbij Burgerschap, identiteit en lotsverbondenheid centrale thema's zijn. Dit doen we in samenwerking met scholen, maatschappelijke organisaties en de gemeente(raad) zelf.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. Organiseren van Open Dialoog en gesprekken over Burgerschap.
- b. Jongeren uit Hoge Vucht betrekken bij de Denktank sociale cohesie van Burgemeester Depla.
- c. Samen met de winkeliersvereniging van het winkelcentrum bekijken of er in winkelcentrum Moerwijk (grote) wijkevenementen georganiseerd kunnen worden. Deze wijkevenementen dragen bij aan de verbinding in de wijk.

7. Hoge Vucht als voorbeeld en proeftuin voor energietransitie en duurzaamheid. Op het gebied van duurzaamheid gebeuren er in de wijk heel veel mooie en concrete dingen. Onlangs werden er weer 14 duurzame woningen opgeleverd, eerder al werd basisschool Noorderlicht voorzien van zonnepanelen en ging de '13-hoog' flatgebouw van het gas af. We baalden ervan dat de Bredase aanvraag voor een aardgasvrije wijk door het ministerie van Binnenlandse Zaken niet werd gehonoreerd. Met de aanwezigheid van stadsverwarming kan Hoge Vucht de eerste wijk in Breda worden die in zijn geheel van het gas af kan. In 2021 moet de gemeente Breda de wijkenergieplannen gereed hebben. Een van de grotere uitdagingen bij de energietransitie en klimaatbeleid is de bereikbaarheid en betaalbaarheid ervan. Kunnen de mensen met een lager inkomen mee 'profiteren' van de regelingen of betalen zij vooral mee? We willen dat inwoners bij gemeentelijk klimaatbeleid als eerste meeprofiteren van duurzame maatregelen. We pleiten voor **rechtvaardige 'klimaatparticipatie'**. We willen dat de woningbouwcorporaties huurwoningen in Hoge Vucht versneld gaan verduurzamen zodat de woonkwaliteit voor inwoners omhooggaat en de woonlasten omlaag. Particuliere woningeigenaren blijven we uitnodigen en verleiden tot het maken van duurzame keuzes.

Hierbij behorende voorstellen:

- a. De aangenomen motie 'Duurzaam Hoge Vucht' versneld uitvoeren.
- b. Gericht aan de slag met energie- en afvalcoaches in de wijk.
- c. Advies en coaching over zuiniger energieverbruik standaard inzetten bij aanvragen schuldhulpverlening.
- d. Educatie over klimaat en energietransitie via de strategische onderwijsagenda stimuleren op de basisscholen. Hierbij kan ook de kinderboerderij in Hoge Vucht een rol spelen.

8. De Bredase wijk Hoge Vucht vraagt om een aanpak van slagkracht en daadkracht, en sociale cohesie en verbondenheid. Hoge Vucht is toe aan een mix van **Lef & Liefde**. We constateren dat er heel veel professionals en organisaties zich bezighouden met en werkzaam zijn in Hoge Vucht. Van wijkmanagers tot stadsmariniers, van jongerenwerkers tot wijk-boa's en van wijkinitiatieven tot vele stichtingen die subsidie ontvangen. Wat ons betreft gaan we **effectiever en efficiënter** om met de inzet van mensen en middelen. We willen meer samenwerking en zien graag dat projecten regelmatig getoetst worden op **doelmatigheid en resultaat**. Toekomstige initiatieven worden afgestemd op de behoefte van de wijk. Op deze manier creëren we extra ruimte voor nieuwe sociale initiatieven en stimuleren we innovatie binnen het welzijnswerk.

Deze notitie is opgesteld na waardevolle gesprekken met o.a. personen van de volgende organisaties en bewoners:

Directie basisschool de Fontein
Bewoner en jarenlang buurtvader
Voorzitter wijkraad OBN
Bestuurslid SV Advendo
Voetbalvader SV Advendo en inwoner Biesdonk
Coördinator weekenschool Petje Af

Bovenstaande personen en alle andere mensen die wij hebben gesproken, delen de passie en inzet voor de wijk. Ieder vanuit hun eigen rol en expertise.

Deze bespreeknotitie zal en mag niet het eindpunt van de discussie over het verbeteren van de wijk zijn. Wijkverbetering is een proces van de lange adem. Als raadsleden hebben wij de hoop dat wij middels deze bespreeknotitie een steentje bij kunnen dragen aan een nog mooiere wijk.

Faissal Boulakjar, raadslid D66 Breda

Arjen van Drunen, fractievoorzitter PvdA Breda

Younes Nahnahi, burgerraadslid PvdA Breda